

Ültetés Campbell elveinek figyelembevételével.

Nagy hálára kötelezte *Lonkay Antal* az erdészeti szakközönseget, hogy az Erdészeti Lapok f. évi 17. füzetében a mezőgazdaság körében ujabban sokat tárgyalt Campbell-féle talajművelés céljával, lényegével és meglepő eredményeivel megismertette. Oly sokat szenvednek erdősítéseink a tartós szárazság által, hogy legnagyobb figyelmünkre érdemes minden oly eljárás, amely ez ellen védelmet ígér. *Lonkay Antal* helyes gazdasági érzékkel mindjárt le is vonta a következtetéseket arra nézve, hogy az erdőgazdaság körében hol és milyen körülmények között fordíthatjuk hasznunkra Campbell elveit és főként azoknak a csemetekertek megművelésénél való hasznosítására tett bennünket figyelmessé.

Ezenkívül még az alföldi fásításokat említi, amelyeknél a Campbell-féle talajművelésnek az erdőgazdaság is jó hasznát veheti, sőt a köztesműveléssel való erdősítésnél azt, habár nem tipikus alakjában, eddig is nagy arányokban alkalmazta.

Van azonban ezenfelül a Campbell-féle talajművelési módnak további alkalmazási tere is az erdőgazdaságban, habár egész kicsinyben: *az ültetési műveletnél*. Sőt ezen a téren is találkoztunk már vele a gyakorlatban, habár csak igen kevesen elmélkedtek az ültetési eljárás mechanikájáról oly behatóan, hogy az ültető gödör víztartalmának ily irányu megóvására, illetőleg gyarapítására cél-tudatosan törekedtek volna.

A Campbell-féle elvek az ültetésnél a következő kivánalmakhoz vezetnek: *Az ültető gödröket* készítsük el lehetőleg *már ősszel*, a felszínen apróra művelt felülettel, a téli nedvességnek az ültető helyen való raktározása végett. *Az ősszel* vagy *tavaszzal* végzett ültetésnél pedig arra kell törekednünk, hogy a gödör aljára kerülő földrétegeket a hajcsövesség helyreállítása és az alsóbb talajrésekben lévő nedvességnek a csemeték gyökeréhez való eljuttatása végett a talaj minőségéhez képest a szükséges mértékig tömörítsük, ellenben az ültető gödör felszínén laza talajréteggel a hajcsöveket megszakítsuk és ezzel a mélyebben fekvő nedvesség elpárolgását megakadályozzuk, a nyári csapadékoknak a talajba való jutását pedig előmozdítsuk.

„Az Erdő“ 1908. évi 6. számában a gödrös ültetésnek ezen kivánalmaknak megfelelő módon való végrehajtását már ismerttettem. Az ott leírtak rövid összefoglalásaként álljanak itt a következők:

A nedvesség gyűjtésének igen jól megfelel a *Közesnik-féle ültetési mód*, ott ahol azt a nem tulságosan kötött vagy köves és emellett elég mély talajokon egyébként czélszerűen alkalmazhatjuk, és *ha eredeti alakjában hajtjuk végre*. Találkoztunk ugyanis több hazai erdőgazdaságban oly ültetési móddal, amelyet Közesnik-féle néveztek ugyan, de attól a részletes kivitelben hátrányosan különbözött.

A Közesnik-féle ültetésnél a szabályszerűen végzett kézfogások után a talaj a gödör alján és a csemete gyökerei körül a kellő tömörséggel bir, míg a gödör teljes kitöltésére használt porhanyó föld a felső laza réteget adja.

Legtöbbször az a hiba a Közesnik-féle ültetésnél, hogy a már elhelyezett csemete körül a földet nem vízszintesen (II. fogás), aztán pedig függőlegesen (IV. fogás) nyomják meg, hanem a nyomás a gyökérzet felé *ferdén irányul*, ami sok hajszálgyökér elszakadását eredményezi. Igen lényeges hiba továbbá, éppen a Campbell-féle talajművelési elvek szempontjából, hogy a gödör teljes betöltésére használt földréteget nem hagyják meg laza állapotban, hanem azt is megnyomkodják, sőt a nálunk kedvelt módon jó alaposan lábbal is megtapossák, amivel a gödörbeli föld kiszáradását lényegesen előmozdítják.

A *közönséges gödrös ültetésnél*, amelynek menetét ezuttal részletesen leírni nem akarjuk, az alsó földrétegek tömörítése rendszerint tenyérrel való nyomkodás útján történik. Ez könnyen egyes gyökérrészek leszakadására vezet, tehát óvatosan eszközzendő. Nem szabad megfélekedni arról, hogy a megnyomkodott földre legfölül laza, porhanyó réteg szórassék. Még sokkal rosszabb a szokásos körültaPOSÁS, amelyet sok helyen a jó ültetés elengedhetlen kellekének tekintenek. Igen laza talajnál, ha a taposás nem történik közvetlenül a csemete mellett, hanem inkább csak a gödör szélén, még eltűrhető, bár ekkor is avval a hátránnyal jár, hogy a taposó munkás már nem szívesen hajlik le ujából a legfelső laza földréteg reászórása végett. Kötött földön, amelybe a csemeték a taposás által mintegy belefalaztatnak, gyökérzetük pedig a leve-

gőtől teljesen elzárul, teljesen el kell vetnünk ezt a nagyon elterjedt eljárást.

Ennyit óhajtottunk Lonkay Antal igen érdekes közleménye kapcsán megjegyezni, hogy szaktársaink figyelmét felhívjuk arra, hogy a Campbell-féle talajművelés előnyeit egész kicsinyben, az ültető gödör szűk keretei között is biztosíthatjuk annak a kis csemetének, amelyet a fiatal korban oly sok veszély fenyeget.

Az erdőségek térvesztése.

Irta: Földes János.

Érdekes történelmi adatokkal mutatja ki Téglás Gábor az 1910. évi „Erdészeti Lapok“ 602—607. lapjain,*) hogy a római légiók, kiknek műszaki csapatai az erdőhasználat minden ágában s fadóntásban is otthonosak voltak, időszámításunk első századaiban terjedelmes tölgyeseket találtak még a „dalmát partok s Bosznia-Herczegovina szikláin s a későbbi nemzedék terhére esik a karsztosodásnak ma oly lehangoló sivársága“.

Legyen szabad ezzel kapcsolatosan Szilágyi: *A magyar nemzet története* és Tagányi Károly: *Erdészeti oklevéltár* cz. munkái felhasználásával erdőségeink térvesztésének okaira visszapillantást vetnem. Délvidéki erdeinkre nézve az első, bár hiányos adatot Kr. e. a 35. évből találjuk. Ebben az esztendőben vezetett Octavianus hadat a *Kis- és Nagy-Kapella* két oldalán lakó iapodok ellen, kik Octavianus közeledtére az *erdőkbe vonultak*. Ezek szomszédai, a *Bosznia* északi és keleti részén lakó pannonok oly nyomorultak voltak, hogy városuk sem volt, hanem terméketlen *erdős helyen* szétszórt falvaikat üresen hagyva, a rómaiak elől ők is az *erdőkbe vonultak*. Itt tehát akkor még bővében volt erdő a mostani elkarsztosodott helyeken.

Tiberius alatt Kr. e. a IX. században a római sereg Segestáig (a mai Sziszek) hatolt és a Dunáig tolta Illiricum határát. A Dunán-

*) „Dalmáciai erdei munkások római emlékei időszámításunk első századából.“